

ELSE LIVENTAAL

Tallinna Botaanikaiaia rosaariumis vahelduva eduga üle elanud kõik karmid talved ning õilmitsenud pea 15 aastat. Tõsisemaid roosihagusi ta ei põe.

Omapärase värvusega 'Chianti'

Vaid üks kord õitsvatest sortidest on samuti tubli, kuid haigustele siiski vastuvõtlikum tume-punakasililade suurte täidisõitega 'Chianti'.

Sellegi sordi oksad võiksid kasvada paarimeetriseks, kuid jäävad Eesti oludes siiski 1–1,5 m piirimaile. Hästi talvitunud oksad kannavad rikkalikult omapärase värvusega lopsakaid õisi.

Kahjuks on 'Chianti' vastuvõtlik roosi-tahmlaiksusele, mis jätab ebasoodsal suvel põõsa varakult lehituks. See muudab taime omakorda talveõrnaks.

'Graham Thomas' ja 'Heritage'

Austini roosidest on pikemat aega vahelduva eduga kasvatatud sorte 'Graham Thomas', kes sai oma nime aretaja hea sõbra ja kolleegi järgi, ning 'Heritage', kes olevat aretaja lemmik.

Esimene neist on suurte kuldkollaste kohevate täidisõitega, teine pisut väiksemate, veidi keraja kujuga valkjassoosade tihedalt täidetud õitega.

Õisikud on mõlemal suured ja rasked. Need sordid õitsevad korduvalt ning õiteilu jätkub hilissügiseni.

Kahjuks on nad vastuvõtlikud roosi-tahmlaiksusele ja roosi-tõlvroostele, mille levikut soodustavad pikk jahe kevad ning vihmane suvi. Eriti raskelt mõjub neile roosi-tõlvrooste.

Illusad, aga haigusõrnad

Uuematest inglise roosidest kasvavad Tallinna Botaanikaaias veel suurte tihedalt täidetud lumivalgete õitega 'Winchester Cathedral',

OLEV ABNER

omapärase vaskoranži värvi poolkerajate õitega 'Pat Austin', tumevioletselt õilmitsev 'Falstaff', kuld-kollane 'Teasing Georgia' ja õrnkollane 'The Pilgrim'. Eriti leekivat värvi õied on sordil 'Benjamin Britten' – see on segu vaskpunasest, karmini-punasest ja tumeoranžist.

Kõik need sordid on aretatud aastatel 1990–2000. Nende omapärasele õievärvusele lisandub veel hea ja tugev võrtsikas või mahe puuviljalõhn.

Kahjuks on aga kõik need sordid väga vastuvõtlikud roosi-tahmlaiksusele ja tõlvroostele. Samuti esineb mõnel ('Winchester Cathedral') ohtlalt jahukastet.

Palju muret ja vaeva

Austini rooside hooldamisega tuleb palju vaeva näha.

Tahmlaiksuse ja tõlvrooste esimeste haigustunnuste ilmunisel

KRISTA KIROTAR

tuleb põõsastelt haiged lehed ära lõigata ja hävitada. Tahmlaiksuse puhul on alumistel lehtedel matid ümarad mustad laigud, tõlvrooste tunnuseks erkoranzid täpid lehtede alumisel küljel.

Koristage peenralt kõik varisenud lehed ning muud taimejäänused. Mitte mingil juhul ei tohi haigusetekitajatega lehti kompostida!

Kevadsuvel tuleb põõsaid ennetavalt pritsida mõne roostevas-tase taimekaitsevahendiga (Topas vm), sest juba haigestunud taimi on väga raske ravida.

Hoidke peenrad umbrohupuh-tad ning väetage roose tasakaalus-tatult, mitte liialdades lämmastik-väetistega.

Peale mürkide võib taimekaitseks kasutada ka rohelist seepi (pasta RS), lehtpuutuhka, nõude-pesuvahendit Fairy jm, mis pidur-davad mitut roosihagust.

Inglise roosid on külmaõrnad, vajades seetõttu rohkem talvekate. Peale muldamise oleme kasutanud kuivi puulehti ja asetanud toestusele pakasekaitsekangast, millele on vettimise vastu omakorda peale pandud koormakate.

Selline kate vajab aga õhutamist. Kevade poole soojemal päikesepaistelisel päeval tuleb avada õhutusavad ja ööseks jälle sulgeda, kuni saabub katte eemaldamise aeg.

Kuigi inglise roosidega on palju muret ja vaeva, tasuvad nad oma imeliste õite ning lõhnadega selle täielikult.

ELSE LIVENTAAL

Tallinna Botaanikaiaia rosaariumi perenaine